

BAZILIKA MINOR VE FRÝDKU SE DOČKALA DVOU NOVÝCH ZVONŮ

Bazilika minor Navštívení P. Marie ve Frýdku má v současné době jen dva zvony. Menší z nich, tzv. sanktusník, je zavěšen ve věži nad presbytářem a příležitostně se na něj zvoní ručně. V pravé věži baziliky je zavěšen obrovský železný zvon z roku 1942, jeho hmotnost (cca 4 tuny) však přesahuje povolený váhový limit a proto se na něj z bezpečnostních důvodů již několik let nezvoní. Tento zvon podřadné kvality a nekvalitního zvuku byl zakoupen po druhé světové válce místním Farním úřadem jako provizorium ze skládky Vítkovických železáren. Původní snahu pořídit nové kvalitní zvony zmařilo období navazující na únorové události 1948, a tak zeje levá věž dodnes prázdnou a v pravé věži je zavěšen nefunkční zvon gigantických rozměrů. V posledních letech ožily snahy místních farníků, poutníků i příznivců tohoto slezského poutního místa pořídit pro mariánskou svatyni nové zvony, jejichž hlahol by dostatečně reprezentoval jedinou papežskou baziliku minor v ostravsko - opavské diecézi. V letošním roce bylo možno díky štědrému daru nejmenovaných dárců možno proměnit sen ve skutečnost. Výrobou dvou nových zvonů byla pověřena proslulá Dytrychova dílna v Brodce u Přerova. Ve čtvrtek 28. června 2007 byl pod zkušeným vedením vnučky zakladatele dílny, paní Leticie Dytrychové – Vránové, odlit větší zvon „P. Maria Frýdecká“. Jeho zrodu v Brodce přihlížela skupina frýdeckých farníků se svým duchovním správcem P. Mgr. Miroslawem Jeselem, CSsR. Tento bronzový, výtvarně řešený zvon má hmotnost 850 kg, je naladěný do tónu F 1 a jeho spodní průměr činí 1140 mm. Již dříve zde byl odlit menší zvon „Josef“ tónu A 1 o hmotnosti 490 kg se spodním průměrem 945 mm. Oba zvony budou v dohledné době převezeny do Frýdku, kde budou vystaveny v bazilice. Poté, co projde zvonová stolice levé věže chrámu nezbytnou rekonstrukcí (což však závisí na zisku dalších finančních zdrojů), budou oba zvony slavnostně benedikovány, zavěšeny na svá místa a nad městem a okolím poprvé zazní jejich krásný hlahol.

Nyní několik slov o původních zvonech frýdecké baziliky. Ačkoliv byla stavba monumentálního chrámu Navštívení P. Marie realizována v letech 1740 – 1759, obě věže byly vystavěny až v letech 1752 – 1777. První zvon byl pořízen na náklady tehdejšího držitele frýdeckého panství hraběte Jana Nepomuka Pražmy. Barokní zvon, vážící 30 centýřů a 35 liber (1694 kg), byl ulit roku 1795 olomouckým zvonařským mistrem Johannem Straubem a benedikován 25. srpna téhož roku ke cti sv. Kříže, P. Marie a sv. Jana Nepomuckého (křestního patrona donátora) olomouckým světícím biskupem Gottfriedem Rosenthalem.

Až o více než čtyřicet let později, roku 1838, pořídil frýdecký arcikněz a farář Pavel Prutek pro dosud prázdnou levou věž dva menší zvony u věhlasného olomouckého zvonaře Františka Stankeho. Větší z dvojice vážil 950 kg a byl benedikován ke cti sv. Hedviky, patronky Slezska. Menší vážil 407 kg. Oba tyto zvony byly rekvírovány v průběhu roku 1916 pro válečné účely rakousko-uherské armády. Největší a zároveň nejstarší zvon byl armádou rekvírován 16. listopadu 1917. Byl za účasti vojska shozen z pravé věže poutního chrámu. Zabořil se do dlažby před svatyní. Smutnému divadlu přihlížely se slzami v očích desítky frýdeckých farníků i poutníků. Zvony byly přetaveny na zbraně, které však nepřinesly rakousko – uherské armádě kýžené štěstí...

„*Quod caritas obtulit, Mars abstulit. – Co láska dala, válka vzala*“. Krátce před vznikem samostatného Československa objednal frýdecký farář ThDr. Josef Müller v německé Bochumi dva železné zvony, které byly v tichosti posvěceny a 9. září 1918 zavěšeny na věži. Větší vážil 1450 kg a menší 800 kg. Jejich zvuk se však zdaleka nevyrovnal

dřívějším zvonům, jednalo se totiž o nekvalitní železnou náhražku. Frýdečané tehdy zatoužili po dobrých zvonech, jaké měli v sousedním Místku. Akce za pořízení nových zvonů se ujal Spolek pro zvelebení poutí ve Frýdku. Sběrka uspořádaná za tím účelem vynesla koncem roku 1928 celkem 76000 Kč (vratislavský biskup, kardinál Adolf Bertram, věnoval 15000 Kč). Na pořízení tří zvonů to sice nestačilo, ale byly objednány. Ulila je firma Richarda Herolda v Chomutově. Do Frýdku byly přivezeny nákladním vlakem 6. srpna 1929 odpoledne. Jednalo se o tři bronzové zvony pro poutní chrám a jeden menší, Josef, pro filiální kostel sv. Jošta. Všechny čtyři byly naloženy na dva ověncené vozy a za veliké slávy převezeny k farnímu kostelu sv. Jana Křtitele, kde stály vystaveny po několik dní. Mezitím byly z poutního chrámu do věže farního kostela přeneseny zvony z roku 1918 a jsou zde zavěšeny dodnes. Ve slunečnou neděli 18. srpna 1929 se konala slavnost posvěcení nových zvonů. V 9.45 hod se od farního kostela hnul početný průvod, v němž nechyběli kněží, ministranti, řeholnice, zastupitelé radnice, členové Orla, Junáka a jiných organizací. Průvod se zvony se za zpěvu písně „Tisíckrát pozdravujeme Tebe“ ubíral křivolakou Hlubokou a Mariánskou ulicí na prostranství před poutním chrámem. Zde zazněly v 10 hod básně dětí v českém i německém jazyce o zvonech a slavnostní proslovy. V 10.45 vykonal farář ThDr. Müller samotnou benedikci, po níž zapěl chrámový sbor pod vedením Víta Kmenta jeho vlastní hymnus Jubilate Alleluja, následovala slavná mše svatá a Te Deum. Zvony měly celkem 26 kmoťer. Nejvýznamnější z nich byla hraběnka Marie Pražmová, která na slavnost přijela ze svým chotěm z Německa. Večer téhož dne byla v 19 hod. zpívána loretánská litanie a po ní následoval světelný průvod okolo poutního chrámu doprovázený zvoněním hran za vojíny z farnosti, kteří padli na frontách 1. světové války.

Největší zvon Maria nesl nápisy v češtině, němčině a latině a vážil 1876 kg, jeho průměr činil 1490 mm a byl naladěn do Cis 1. Prostřední zvon Hedvika měl pouze latinský nápis, vážil 1103 kg, měl průměr 1240 mm a byl naladěn do E 1. Nejmenší zvon Václav s latinským nápisem vážil 734 kg, jeho průměr dosahoval 1090 mm a jeho tón byl Fis 1. Čtvrtý zvon, Josef (57 kg), byl zavěšen ve věži kostela sv. Jošta. Všechny tři nové zvony z poutního chrámu Navštívení P. Marie padly za obět' nové rekviraci, tentokráte v období mnohem hrůznější 2. světové války.

Závěrem nezbývá než doufat, že se již nikdy nebude opakovat pohnutá historie frýdeckých zvonů a že radostný hlahol obou nových zvonů bude provázet životy mnoha dalších generací, které teprve přijdou po nás.

PhDr. David Pindur